

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

VI mäng

14. märts 2023

1. Valimised on läbi ja paras aeg nüüd sellel teemal ka küsimus esitada. 1927. aastal olevat Paasvere külas omapärane valimisnimekiri moodustatud. Ühinesid mehed, keda ka tänapäeval on üksjagu ja just kaugemates külades. Tõenduseks sellele on rahva ja eluruumide loenduse andmed ning neid mehi on tõesti palju. Millised mehed valimisteks ühinesid?

2. Rosinus Lentilius kirjutas oma Kuramaa märkmetes (1677–1680) selle roa kohta, et heeringas puhastatakse, lõigatakse väikesteks tükkideks, segatakse juurde redist, magusaid õunu, oliiviõli, soola, äädikat, pipart. Seejärel lastakse segul seista, kuni see hakkab peaaegu et mädanema. Kuramaalased sõid seda ning pidasid hõrgutiseks. Esimene teadaolev eestikeelne retsept on trükitud Katharina Fehre kokaraamatu „Livländisches Koch- und Wirthschaftsbuch“ (1816) tõlkes 1824. aastal. Selle roa hiilgeaeg jäi möödunud sajandi 30-ndate ja 60-ndate aastate vahele, kui Eestimaal ei peetud sellela ühtegi pidu kuid kadunud pole ta veel praegugi. Millest on jutt?

3. Kes on see šarmikas noormees, tänane populaarne telenägu? Teisiti poleks see vist saanud minnagi – tema ema ja isa töötasid televisioonis ning ristivanemateks olid Moidela Tõnisson ja Valdo Pant.

4. Mis raamatut kirjeldas Fr. Tuglas nii „...teos on ainult pääliskaudselt aine ja sihi poolest rahvuslik, kuid ta esteetiline olemus on ebarahvuslik, germaaniline, sellega rahvuse-vastane.“ Tuglase negatiivset arvamust selle teose kohta jagas hiljem ka Vigala Sass, teda häiris see lausa sedavõrd, et ta asus sellele asendust kirjutama. Mis raamat?

5. Juba enne tele-esilinastust 1. jaanuaril 1979 sai see mängufilm suure kriitika osaliseks. „Pealiskaudne“ ütles kriitika. „Labane, küündimatu. Piinlik. See on lausa haltuura.“ Režissöör langes sellest nii masendusse, et ei lavastanud enam ühtegi mängufilmi. Vaatajad kriitikast ennast kõigutada ei lasknud ning praegugi toob film vaatajad teleri ette. Mis film?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

VI mäng

14. märts 2023

6. Purtsi külas asuvad Suur-Rootsimäe ja Väike-Rootsimäe voored ja neist umbes poole kilomeetri kaugusel asub Kunimägi (ka Kuningamägi). Kõik nad on oma nimed saanud Põhjasõja ajal, kui Karl XII olla vägesid juhtinud Rootsimäelt, Peeter I seisnud aga Kunimäel. Millise Eesti järve lähikonnas need paigad asuvad? Kõige lähemal on küll 3,4 ha suurune Andresjärv (Mustjärv), kuid ka sealt suubub vesi läbi veevaese kraavi ühte suuremasse Eesti järve.

7. Taškendis, Khoja Daniyori mausoleumis on krüpt, mis legendi kohaselt sisaldab prohvet Danieli (Taanieli) käeluud. Krüpti pikkus on üle 18 meetri. Algselt oli krüpt küll märkimisväärselt lühem aga seda on aegamööda pikemaks ehitatud. Ehitamise põhjuseks on üks reliikviaga seotud uskumine. Mida selle luu kohta arvatakse?

8. Doktorant Ingrid Bender rõõmustas hiljuti eestimaalasi ning tutvustas meile indeterminantset Pillet ja determinantset Siivet. Neid oli võimalik 12. märtsini tellida ja maksid ainult 2 eurot tükk. Mis neis nii erilist on? Palume vastata võimalikult täpselt.

9. Briti tutvumissaidi IllicitEncounters küsitluse põhjal valiti eelmisel nädalal just see mees Ühendkuningriikide seksikamaks. Pildil on ta muidugi tunduvalt noorem, hetkel on tal vanust 62. Kes on pildil?

10. Millise ajakirjaga ühist nime kannab kokteil, mille retsept on järgmine: 2 osa valget viina, 1 osa apelsinilikööri, 1 osa jõhvikamahla, sorts laimimahla. Kokteili päritolu on segane, kuid selle populaarsusele aitasid kaasa Madonna, kes kuulutas selle oma lemmikuks, ning seriaal Seks ja linn, kus seda ohtrasti tarvitati.

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI VI mäng

14. märts 2023

11. Kui Kommertskooli seitsmenda klassi õpilane Henn Ahas oma korterist, kuskil koolilinna kaugemas agulis, raamatud kaenlas, kõleda detsembripäeva hommikusel hämarusel tänavale astus, et kooli tõtata, nägi ta tänavanurgal seisvat trobikonda inimesi. Mis raamatu avalause see on ja kes on autor? Üks õige annab ühe punkti.

12. Maailmas on vaid kolm riiki, mille pindala on Eestist suurem kuid mille rahvaarv on väiksem. Eksootilisemad neist on Guayana ja Suriname. Kolmas on aga Euroopa riik, pindalaga 103 000 km² ja rahvaarvuga, mis Eestist kaugemale maha jääb. Mis riik?

13. Kes on see rõõmsameelne, hiljuti oma riigile esimese maailmameistri tiitli toonud sportlane, kes enne võistlust kaunistab oma nägu sädelusega, et meeles püsiks – ma võistlen ja see on lõbus.

14. 8-10. veebruaril 2011, paar nädalat enne Riigikogu valimisi, toimusid hoolega ettevalmistatud valimised kus sai valida kolme nimekirja: raamatukangelased, filmikangelased ja lauljad ning kolme üksikkandidaadi; Internet, Ivan Orav ja Raha hulgast. Valimised võitis 638 häälega 2918-st Ivan Orav. Kuigi kandidaadid olid huumoriga valitud, siis valimistes endis midagi naljakat polnud ning eksperdid jälgisid iga detaili. Milleks neid valimisi vaja oli?

15. Inglise ja itaalia keeles on selle väikese vidina nimi piiskop (bishop/alfiere), soome keeles saadik (lähetti), saksa keeles jooksja (der Läufer), prantsuse keeles tobu (fou), tšehhi ja slovaki keeltes laskur (strelec). Eestikeelse nime leiutajaks on Ado Grenzstein. Kuidas nimetatakse seda väikest asjakest, ühe suurema komplekti osa, eesti keeles?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI
VI mäng

14. märts 2023

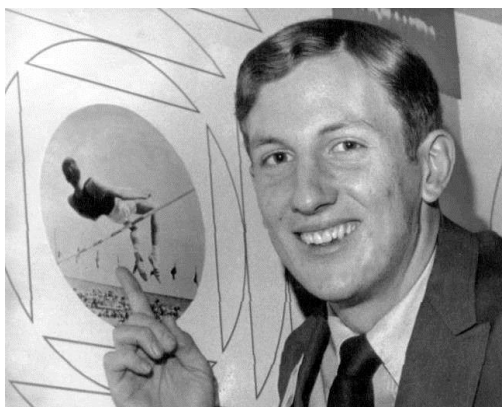
16. Piirkondlikul tasandi jaguneb Moldova järgnevalt: 2 keskalluvusega linna, 32 rajooni ja 2 territoriaalset üksust (*unitate teritorială*), millel on õigus valida asjaajamiseks oma keel. Üks neist on Gagauusia. Millist nime kannab teine territoriaalne üksus?

17. Kes on pildil? Ilmselt teavad üsna paljud siin nii tema isa kui ema aga päris kindlasti teavad kõik tema maailmakuulsat tädi. Vastuseks sobivad nii neuu esinejanimi kui ka kodanikunimi.

18. See matuse tüüp oli levinud esimese aastatuhande lõpus, teise aastatuhande alguses peamiselt Skandinaavias aga ka mujal Põhja-Euroopas. Sama tüüpi olid ka mõlemad mõne aasta eest Saaremaalt Salme asulast leitud hauapanuste poolest märkimisväärselt rikkad viikingihauad. Mis tüüpi matusega on tegemist?

19. Kes on pildil? Kui nimi ei tule meelde, siis tema leiutise eest anname 1 punkti.

20. Fontina, Stelvio, Montasino, Asiago, Crana Padano, Burrata, Stracchino, Roccaccio, Pecorino Crotonese, Burrini, Parmigiano Reggiano. Nimekiri pole kaugeltki täielik, teiste hulgas on välja jäetud mitmed tuntumad. Mis peitub nende kaunite nimetuste taga?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

VI mäng

14. märts 2023

21. Ateena kodanikud olid vähemalt 20-aastased kohalikud vabad mehed ning neil oli rahvakoosolekul osalemise ja seal hääletamise õigus. Millise ebameeldiva nimega kutsuti neid kodanikke, kes antud õigusi kasutada ei soovinud? Ehk ei võtnud poliitilisest elust osa.

22. Legendi järgi tõstis selle saare oma pojale Arhilleusele mere põhjast üles jumalanna Thetis. Saart on mainitud Ovidiuse, Straboni ja Herodotese teostes aga ka uudistes. Rahvusvahelise kohtu otsusega tunnistati see 2009. aastal saareks, vastupidi Rumeenia arvamusele, et see on kalju. Mis saar?

23. 2019. aasta seisuga oli Eestis kokku ligi 146 tuhat eri kujuga perekonnanime. Levinuimad on Ivanov, Tamm, Saar, Sepp ja Mägi. Milline alkoholiliik on liignimede hulgas enim levinud? See alkohol on seotud mesise päikesepoisiga.

24. Pildil on filmirežissöör, kelle arvel on kolm neljast maailma suurima kassatuluga filmist, oma ilmselt tuntuima filmi võtteplatsil. Mehe nime eest anname kaks punkti, kui teate ainult filmi saate ühe punkti.

25. See lind (lad. *Sitta europaea*) on suure pea, pika terava noka ja lühikese kaelaga. Vilka linnukesena ronib ta jõnksuliselt ja järskude liigutusega, kuid osavalt mööda oksa ja tüvesid, lisaks on tema liikumisel veel üks märkimisväärne eripära. Eestis tema sarnast lindu ei ole, seega segamini kellegiga ajada ei saa. Tema eriline nõrkus on pähkliid ja mitmetes keeltes (soome, rootsi, inglise) ongi tema nimi pähkliga seotud. Mis lind?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

VI mäng

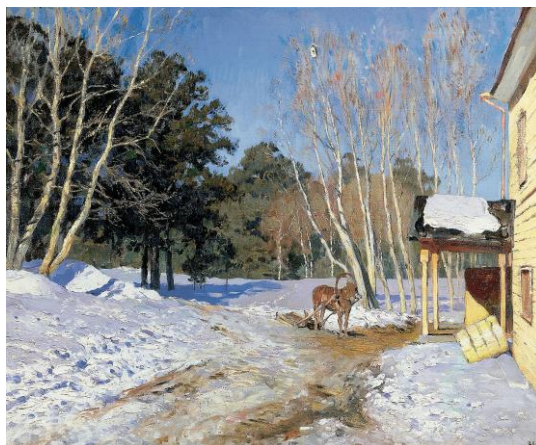
14. märts 2023

26. Meie rahvuseepose kuuteistkümnnes (mõnes lühendatud väljaandes kolmeteistkümnnes) lugu kõneleb sellest, kuidas Kalevipoeg laseb ehitada laeva, mis ristitakse Lennukiks (Kreutzwaldi tuletis sõnast lendama). Ent millest oli Lennuk valmistatud? Vihjeks lisame lõigu eeposest:

*Kalevite kange poega
Laskis teha kena laeva,
Uhke lodja ehitada,
Mis ei puusta painutatud
Ega luusta ehitatud
Ega vasesta valatud
Teraksest ei olnud tehtud*

27. Mille kohta kasutatakse Soomes järgnevaid hellitusnimesid – Kossu, Kosken, Koskis, Koso, Korvatipat, Korvalääke, Hollolan plöö, Kosken Jorma jne. ?

28. Kes on maali „Märts” (1895) autor? See Leedus sündinud juudi rahvusest kunstnik on maalinud veel mitmeidki maale erinevatest aastaaegadest. Ta oli tõeline maastikumaali meister ja üks peredvižnikutest.

29. Vabariigi Valitsus kinnitas märtsis 1933. aastal muudatuse politsei vormiriietusesse, mille järele tääk politsei vormiriietuse juurde enam ei kuulunud. Mis asendas tääki? Selle kasutusele võtmisega astusime (18.veebruari Päewalehe artikli andmetel) suure sammu Euroopa kultuurile järele. Täägi aseaine on jätkuvalt politsei põhivarustuses.

30. Eesti Jalgpalli Liidu hümn „Võiduhüüd” sõnad on kokku pandud Marie Underi ja Karl Eduard Söödi loomingust. Muusika on kirjutanud aga mees, kes on ühtviisi tihedalt seotud nii muusika kui jalgpalliga- ta on ühe Eesti eurolaulu kaasautor ning ka litsentseeritud jalgpallikohtunik. Sarnane litsents on ka tema abikaasal. Kes on see multitalent?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI
VI mäng

14. märts 2023

VASTUSED

1. WanaPoiste liit	Eerik
2. Rosolje	Eerik
3. Kristjan Jõekalda	Kristel
4. „Kalevipoeg”	Kristel
5. „Siin me oleme”	Kaarel
6. Võrtsjärv	Eerik
7. käeluu jätkab kasvamist	Kaarel
8. Oranživiljalised tomatid	Eerik
9. Jeremy Clarkson	Eerik
10. Cosmopolitan	Kristel
11. Albert Kivikas „Nimed marmortahvilil”	Kristel
12. Island	Kristel
13. Jessie Diggins	Eerik
14. Tegemist oli E-hääletamise kontrollhääletusega	Kristel
15. Oda (malend)	Kristel
16. Stinga Nistrului ehk Transnistria	Kaarel
17. Yasmyn (Sinencia Jasmin Kass)	Kaarel
18. Laevamatus	Kristel
19. Richard Douglas „Dick“ Fosbury, flopp-tehnika leiutaja	Eerik
20. Itaalia juustud	Kaarel
21. Idioodid	Eerik
22. Maosaar / Ussisaar	Kaarel
23. Rumm (175), järgnevad Viin (160) ja Puskar (136). Suhkruroog	Eerik
24. James Cameron, „Titanic”	Kristel
25. Puukoristaja	Eerik
26. Hõbedast
<i>Kalevipoeg, kange meesi,
Laskis lodja valmistada,
Laeva teha hõbedasta,
Kallimasta hõbekarrast,
Õhukestest hõbelaudest.</i>	Eerik
27. Koskenkorva viin	Kaarel
28. Issaak Levitan	Kaarel
29. Kumminui	Eerik
30. Tomi Rahula	Kristel